

مدرسه، قله نظام آموزشی کشور است

۱۳۹۹/۶/۱۱

دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش گفت: مدرسه به عنوان قله نظام آموزشی کشور، کانون ساماندهی تمام اقدامات تربیتی است.

به گزارش خبرگزاری مهر، محمود امانی دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش، طی سخنانی در اجلاس مدیران و روسای آموزش و پرورش سراسر کشور، که با حضور وزیر آموزش و پرورش، معاونان و مشاوران وزیر و مدیران کل حوزه ستادی وزارت آموزش و پرورش در سالن اجلاس سران کشورهای اسلامی به صورت ویدئو کنفرانس برگزار شد، با تسلیت ایام شهادت سالار شهیدان و اصحاب با وفایش، اظهار داشت: در مطلبی که امروز تحت عنوان «سیاست ها و ماموریت های آموزش و پرورش در زیست بوم جدید» تقدیم شما عزیزان می کنم، تلاش شده است با نگاهی تحلیلی، با تمرکز بر "مدرسه" به عنوان قله نظام آموزشی کشور و کانون ساماندهی تمامی اقدامات تربیتی، به نکته کلیدی که به درک موقعیت کنونی و بقای موثر نظام آموزشی کشور مربوط می شود، اشاره کنم.

مدرسه مهم است

وی با اشاره به نقش و جایگاه مدرسه، افزود: مدرسه مهم است؛ مدرسه به تعبیر سند تحول بنیادین کانون فرهنگی محله است. امروزه برنامه ریزان کلان و متخصصان توسعه جوامع به این نتیجه رسیده اند که عاقلانه ترین راه و به عبارت مبسوط تر، بنیادی ترین، موثرترین، پایدارترین، کم آسیب ترین و شاید از همه مهم تر اقتصادی ترین و ارزان ترین راه برای بهبود تمامی شاخص های جوامع بشری، رسیدگی همه جانبه به مدرسه است.

مدرسه سرچشمه رشد شایستگی های پایه شهروندی است

امانی اظهار داشت: اگر به دنبال بهبود اخلاق شهروندان، کاهش جرائم، اعتیاد، خشونت و آسیب های اجتماعی، افزایش اشتغال، امنیت، قانون مداری، مهرورزی و کمک به هم نوعان، حفظ محیط زیست، مصرف بهینه ماده و انرژی، مقاومت و تاب آوری، ارزش مداری و حق طلبی و بسیاری از شایستگی های پایه شهروندی هستیم، و اگر در مقیاس خردتر، می خواهیم در محله های ما ادب در برخورد ها وجود داشته باشد، حیا و عفاف رایج باشد، حقوق و حرمت همسایگان رعایت شود، باید به مدرسه روی آوریم و سرچشمه های رشد خود را در آن جستجو کنیم. دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش خاطر نشان کرد: اگر می خواهیم مردم ما بی تفاوت، خودخواه، تن پرور و منفی نگر و مایوس نباشند، باید مدارس ما به آنها زندگی مسئولانه، دگرخواهی، مثبت اندیشی و خودباوری را بیاموزند. چنین مدرسه ای در سند تحول بنیادین به عنوان "نقطه اتکای دولت و ملت در رشد، تعالی و پیشرفت کشور و کانون تربیت محله" توصیف شده است.

همه در قبال مدرسه مسئول هستند

وی با اشاره به اینکه همه در قبال مدرسه مسئولند، اضافه کرد: همه در قبال مدرسه مسئولند؛ سطح مدارس هر کشور، نشانه ای سطح واقعی رشد و توسعه آن کشور است. هرچه سطح توسعه اقتصادی، فرهنگی و ارزشی یک جامعه بالاتر باشد، اوضاع مدرسه در آن جامعه مطلوب تر است. جامعه ای که به این نتیجه رسیده است که باید بهترین شرایط رشد را برای فرزندان خود فراهم کند، به نوعی برای آینده خود سرمایه گذاری کرده است. امانی ادامه داد: در چنین جوامعی، به هر کودکی که به دنیا می آید، به عنوان یک سرمایه ارزشمند ملی و فرزندی که متعلق به همه اجتماع است نگاه می شود و ضمن سپاسگزاری از پدر و مادری که این کودک را به دنیا آورده اند، وظیفه رشد و بالندگی او را یک وظیفه عمومی می دانند که همه باید با وضع قوانین مناسب و ارائه خدمات حمایتی،

به کمک خانواده بیایند. با چنین نگاهی، تقویت بنیان خانواده و ترغیب به فرزندآوری، یکی از استراتژی های مهم حفظ جامعه و کمک به پایداری آن است و اقدامی از جنس برنامه ریزی برای بقاء و ارتقاء آینده نگرانه به شمار می آید.

دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش افزود: بی شک، دوام و استمرار سطح توسعه یافتگی هر جامعه در ابعاد حرفه ای و اقتصادی و نیز ارتقای شاخص های اخلاقی، ارزشی، اجتماعی و سیاسی، نیازمند ورود مستمر جوانانی دارای سلامت جسم و روح و برخوردار از شایستگی های پایه و ارزشهای درونی شده به درون جامعه است.

امانی تصریح کرد: تربیت چنین جوانانی، مستلزم وجود مدارسی است که هم به لحاظ فضا و امکانات و تجهیزات فیزیکی و هم به لحاظ نیروی انسانی، بتوانند به عنوان یک زیستگاه، فرصت و موقعیت رشد دینی، علمی، اجتماعی، بدنی، هنری و اقتصادی را فراهم سازند. با چنین نگرشی است که باید تلاش نمود که ساختمان مدارس، بهترین ساختمان هر محله؛ معلمان مدرسه، شایسته ترین افراد؛ مدیر مدرسه، با کفایت ترین فرد جامعه محلی و بچه های مدرسه، شادترین و با نشاط ترین ساکنان محله باشند.

مدرسه باید احساس کند حامی و صاحب دارد

وی با اشاره به اینکه مدرسه باید احساس کند که حامی و صاحب دارد، افزود: وصول به چنین چشم اندازی نه با الگوی مدرسه دولتی به معنای کنونی و نه با الگوی مدارس خصوصی امکان پذیر است. باید نگاه به مدرسه، مانند مثل نگاه به مساجد و حسینیه ها باشد. باید یک احساس مالکیت عمومی، احساس تعلق و احساس متولی بودن در مردم هر محله نسبت به مدرسه به وجود آید. مدرسه باید احساس کند که حامی و صاحب دارد، حامی و صاحبی مهربان و دلسوز، آگاه، توانا و بخشنده. جمعی متشخص از افراد توانمند جامعه محلی که نه تنها توان خود، بلکه توان هر انسان مستعد کمکی را در راستای خدمت به مدرسه بسیج می کنند.

دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش گفت: چنین مدرسه ای برای دانش آموزان کنونی و فارغ التحصیلان مدرسه، هویت مدرسه ای و احساس تعلق خاطر به نام مدرسه می آفریند. هر دانش آموز به محض ثبت نام و ورود به مدرسه می داند که در چندمین دوره ورودی دانش آموزان به مدرسه قرار دارد و پیوند خود را با دیگران ذیل انتساب به دانش آموختگان دوره مزبور در مدرسه برقرار می کند. چنین مدرسه ای دارای سرمایه و پشتوانه ای است که هرگز در کار خود وا نمی ماند.

وی اظهار داشت: هر کس، پیش از هر گونه انتقادی نسبت به وضع موجود و ابراز ناخشنودی از فاصله مدارس با وضع مطلوب، باید از خود پرسد من برای بچه های محله ام، شهرم و کشورم چه کرده ام؟ چه کارهایی از دست من بر می آید، چه کارهایی را تاکنون انجام داده ام؟ و نیز از خود پرسد که مدرسه برای محله چه کارهایی را می تواند انجام دهد؟ از فضای آن، امکانات آن، انسانهایی که در آن حضور دارند، چه استفاده هایی می توان کرد؟ چنین مدرسه ای، بافتی زنده است که با پیکره جامعه پیرامونی خود پیوند خورده، تغذیه می شود و تغذیه می کند. امانی بیان داشت: بدیهی است چنین توصیفی از مدرسه، برخاسته از گزاره های مدیریتی سند تحول در باب مدرسه همچون گزاره های زیر است: "برخوردار از قدرت تصمیم گیری و برنامه ریزی در حوزه های عملیاتی در چارچوب سیاستهای محلی، منطقه ای و ملی"، "دارای تعامل اثربخش با مساجد و دیگر نهادها، مراکز مذهبی و کانون های محلی نظیر فرهنگ سرا، کتابخانه های عمومی و برخوردار از ارتباط مستمر و موثر با عالمان دینی،

صاحب‌نظران و متخصصان " و " دارای پیوند موثر با موضوعات و مسائل جامعه در مقیاس محلی، منطقه‌ای و ملی با حضور فعال در حیات اجتماعی " است.

دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش با اشاره به اینکه همه برای تحقق اهداف مدرسه تلاش کنند، اضافه کرد: برای دست یابی به چنین چشم اندازی که مبتنی بر اعتماد به مدرسه و صلاحیت مدیریت آن است، باید تمام عوامل درونی و بیرونی ایفای نقش کنند. شورای عالی آموزش و پرورش با تدوین سیاست ها، خط مشی ها، قوانین، مقررات و آیین نامه های سازگار با این نگرش، حوزه ی ستادی آموزش و پرورش با خلق و ترویج راهکارهای الهام بخش و راه گشا، مدیریت های استانی و منطقه‌ای با ارتقای ظرفیت مدیریت مدارس و ایفای نقش راهبری، راهنمایی، پایش و تضمین کیفیت، و جامعه محلی با بسیج تمامی امکانات خود باید پا به عرصه کمک به مدرسه در راستای تحقق اهداف و کارکرد مدرسه بگذارند.

امانی افزود: شاید مهمترین آموزه سند تحول بنیادین این باشد که دست یابی به چشم انداز مدرسه تراز سند، یعنی اجرای سند، یک وظیفه ملی است و مشارکت همه را می طلبد.

مهمترین مسئله مدرسه، اجرای برنامه های درسی مصوب است

وی با اشاره به اینکه مهمترین مسئله مدرسه، اجرای برنامه های درسی مصوب است، خاطر نشان کرد: اما در سطح مدرسه، مهمترین مسئله‌ای که مدرسه باید در راس امور خود قرار دهد، اجرای موثر برنامه های درسی مصوب است. یادگیری موثر، نوعی از یادگیری است که یادگیرنده قبل و بعد از یادگیری، در چارچوب شناختی، مهارتی و نگرشی اش، یا به تعبیر الگوی هدف گذاری برنامه درسی ملی، در تفکر، ایمان، علم، عمل و اخلاق اش که شایستگی های پایه‌ی او را می سازند، تغییر محسوس رخ دهد.

امانی افزود: نیل به یادگیری موثر، مستلزم ایجاد موقعیت های یادگیری فعال و رشد دهنده در سطح مدرسه و کلاس است. بدیهی است این امر نیازمند رشد شایستگی های حرفه ای معلمان در عرصه طراحی آموزشی، یعنی بکارگیری اصول علم و هنر یاددهی (یادگیری) (پداگوژی) (است که در برنامه درسی ملی به آن اشاره شده است. وی اظهار داشت: به قوت می توان گفت که اگر مدارس، برنامه های درسی موجود را با کیفیت لازم و به صورت موثر اجرا نمایند، بسیاری از ساحت‌های رشد پوشش داده شده و نتایج فراوانی حاصل می شود. تحقق این امر، مجالی را به وجود می آورد که در کنار برنامه درسی ملی، با استفاده از ظرفیت برنامه ویژه مدرسه (بوم)، به عنوان برنامه درسی سطح مدرسه، به بسیاری از نیازها، دغدغه ها و علائق ویژه مدرسه پرداخته شود.

دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش با اشاره به وضعیت موجود جامعه، گفت: با بروز شرایط جدید کرونا در جهان، جنبه دیگری از شایستگی های مورد نیاز برای ایجاد موقعیت های یادگیری موثر، بروز و ظهور پیدا کرد. با تعطیلی آموزش حضوری و چهره به چهره، نیاز جامعه آموزشی کشورهای جهان در همه ی سطوح به کسب شایستگی های فناوری و عدم آمادگی پیشینی کافی در این زمینه به صورت یک شوک خود نمایی نمود.

وی با اشاره به اینکه آموزش و پرورش در دوران کرونا دچار تغییرات جدی شده است، افزود: در چنین فضایی، مدیریت آموزش در فضای غیر حضوری و ترکیبی، مستلزم برخورداری هم زمان از دو دسته شایستگی پداگوژیک و تکنولوژیک است. پیش بینی می شود این عرصه، فضایی را فراهم آورد که آموزش پس از کرونا، هرگز به مدار قبلی خود باز نگردد و در بسیاری از جوانب، دست خوش تغییراتی شود که عمده‌تاً مطلوب تلقی می شوند.

دهه‌ی آینده دوره توسعه خلاقیتها و نوآوری در تولید و طراحی های آموزشی جدید است

امانی با اشاره به اینکه دهه‌ی آینده دوره توسعه خلاقیتها و نوآوری در تولید و طراحی آموزشی جدید است، تاکید

کرد: بر این اساس، شاید دهه‌ی آینده، دوران توسعه خلاقیت‌ها، نوآوری در تولید و طراحی‌های آموزشی جدید و برنامه‌های درسی رشد‌دهنده بر اساس توسعه شایستگی‌های فردی و گروهی دانش‌آموزان با استفاده از امکانات فضای مجازی و الکترونیک باشد.

وی افزود: همچنین بنظر می‌رسد جامعه آموزشی نه تنها کشور ما بلکه جامعه جهانی در انتظار تولید روش‌ها و ابزارهایی خلاقانه، معتبر و متنوع برای ارزشیابی تحصیلی به سر می‌برد. به نوعی کرونا به ما آموخت که در برابر تندباد، دیوار نسازیم بلکه توربین‌هایی قرار دهیم که انرژی مخرب را در خدمت ساختن قرار دهد.

دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش اضافه کرد: راهبری و مدیریت نظام آموزشی از ستاد تا صف در چنین شرایطی امری زنده، پرهیجان، متغیر در لحظه، اقتضایی و گاهی بحرانی است.

امانی افزود: این مدیریت لااقل چهار عرصه اصلی را در بر می‌گیرد: از سویی باید شایستگی‌های حرفه‌ای فوق‌را در خود و دیگران به وجود آورد، از سوی دیگر برای فراهم آوردن زیرساخت‌ها و ایجاد دسترسی برای آحاد دانش‌آموزان به اشکال جدید آموزش اقدام نمود و در عرصه سوم، برای حفظ عدالت آموزشی، تدابیری خاص برای دانش‌آموزانی که دسترسی به ابزارهای آموزش الکترونیک یا اینترنت ندارند، اندیشید و سرانجام در جهت آموزش خانواده‌ها برای ایفای آگاهانه نقش خویش به عنوان شرکای راهبردی موفقیت در این موقعیت جدید اقدام نمود. وی تاکید کرد: مدیریت عرصه‌های فوق، مستلزم برخورداری از آگاهی روزآمد، عملکرد حرفه‌ای، تقسیم کار متعادل و داشتن اختیاراتی است که از فضای اعتماد متقابل سرچشمه می‌گیرد.

اگر مدارس نتوانند کارآیی خود را در شرایط جدید نشان دهند، با بحران مواجه می‌شوند

دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش گفت: به طور جدی پیش‌بینی می‌شود که اگر مدارس نتوانند کارآیی خود را در شرایط جدید نشان دهند، با بحران کارکرد مواجه می‌شوند و به راحتی در معرض تهدید، تعطیل و جایگزینی به وسیله جریانهای رقیب تجاری قرار می‌گیرند.

وی اضافه کرد: قانون نانوشته طبیعت، به حذف نهادهای فاقد کارکرد حکم می‌کند. به نظر می‌رسد مدارس

برای بقا و حفظ کارکرد خود، باید از فضای جدید استفاده کنند و با استفاده از امکاناتی که فضای نوین یادگیری برای تسهیل یادگیری در اختیارشان می‌گذارد، بارهایی را که به طور سنتی حمل می‌کرده‌اند، کمی سبک کنند و با استفاده از فراغت حاصل از آن به کارکردهایی بپردازند که در تمام جوامع بشری مورد تاکید تام بوده است و عدم اهتمام به آنها در نظام‌های آموزش رسمی محل انتقاد همیشگی بوده است.

دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش در پایان تاکید کرد: کارکردهایی که مدارس باید بیشتر روی آنها کار کنند معطوف به مهارت‌آموزی، آمادگی برای زندگی، اجتماعی شدن، یادگیری راه یادگیری، کسب و کار، تربیت بدنی، هنرآموزی و در یک کلام، جبران نقائصی که در برنامه‌های درسی نسبت به تربیت تمام‌ساحتی وجود دارد.